

PHẦN I: MỞ ĐẦU

1 – Lí do chọn đề tài

Môn Tiếng Việt là một môn học góp phần quan trọng trong việc giúp các em học các môn học khác. Dạy Tiếng Việt ở tiểu học là dạy phát triển ngôn ngữ cho người bản ngữ vì bản thân các em đã biết tiếng mẹ đẻ. Chúng ta cần dạy cho các em biết cách sử dụng ngôn ngữ sao cho phù hợp trong môn Tiếng Việt ở tiểu học bao gồm nhiều phân môn như: Tập đọc, chính tả, kể chuyện, tập làm văn, tập viết và luyện từ và câu. Mỗi phân môn đều có những vai trò quan trọng riêng. Nhưng phân môn *Luyện từ và câu* là một phân môn mà tôi yêu thích nhất. Vì đây là phân môn đóng vai trò quan trọng đối với việc phát triển ngôn ngữ của học sinh nói chung và đối với học sinh lớp 2 nói riêng. Trong thực tế, phân môn *Luyện từ và câu* có vị trí rất quan trọng, là chìa khóa mở ra kho tàng văn hóa trên mọi lĩnh vực đời sống, xã hội của con người. Hơn nữa, phân môn *Luyện từ và câu* giúp học sinh lĩnh hội Tiếng Việt, văn hóa, là công cụ giao tiếp tư duy và học tập. Đối với học sinh khi sử dụng Tiếng Việt thì việc *Luyện từ và câu* có một vai trò quan trọng nó giúp học sinh có đủ điều kiện để sử dụng Tiếng Việt đạt hiệu quả cao trong học tập các môn văn hóa, trong việc viết văn bản. Xuất phát từ mục đích yêu cầu của môn Tiếng Việt trong trường tiểu học nhằm tạo cho học sinh năng lực sử dụng Tiếng Việt, văn hóa và hiện đại để suy nghĩ, giao tiếp và học tập. Thông qua việc học Tiếng Việt rèn cho học sinh năng lực tư duy, phương pháp suy nghĩ giáo dục cho các em tư tưởng, tình cảm trong sáng. Có như vậy mới thực hiện được nhiệm vụ đào tạo học sinh thành những con người phát triển toàn diện.

2. Đối tượng, phạm vi và kế hoạch nghiên cứu

a. Đối tượng

Học sinh lớp 2A của trường tiểu học Đông Lộc.

b. Phạm vi nghiên cứu

Ngay từ đầu năm học, tôi đã chú ý tìm hiểu về tình hình của lớp và thấy rằng trong môn Tiếng Việt đặc biệt ở phân môn *Luyện từ và câu* chất lượng học của học

sinh còn chưa cao. Chính vì thế mà tôi đã chọn đề tài: “ *Một số kinh nghiệm dạy và học phân môn luyện từ và câu ở lớp 2*” .

Trên thực tế học sinh còn có mặt hạn chế và thiếu sót nhất định so với yêu cầu chung đưa ra.

Hiểu được tầm quan trọng của việc dùng từ , đặt câu và so sánh với thực trạng tình hình học tập của lớp tôi, tôi rất băn khoăn và lo lắng, tìm ra một biện pháp giải quyết kịp thời trước mắt và rèn luyện lâu dài để hướng dẫn các em những biện pháp dùng từ đặt câu có hiệu quả.

Trong quá trình học tập và giảng dạy tôi đã nắm được những cơ sở lí luận của công tác giáo dục học sinh đặc biệt là chất lượng dạy và học phân môn *Luyện từ và câu* của lớp 2. Tôi đã tìm hiểu những phần nào về nội dung và biện pháp thực tế trong quá trình giảng dạy. Đặc biệt là những biện pháp dạy phân môn *Luyện từ và câu* cho học sinh lớp 2 nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy Theo chương trình trường học mới

Mặt khác, đối với giáo viên chất lượng giảng dạy phân môn *Luyện từ và câu* là nhiệm vụ hàng đầu. Có dạy tốt thì kết quả học tập của học sinh mới được nâng cao. Giáo viên có dạy tốt hay không được đánh giá ở chính thành tích học tập của các em. Kết quả học tập của các em là thước đo quá trình phấn đấu rèn luyện của chính bản thân mỗi giáo viên. Cho nên khi giảng dạy mỗi giáo viên tiểu học phải truyền đạt hết sức mình cho các em học tập.

3. Mục đích nghiên cứu:

Nghiên cứu đề tài này nhằm nâng cao chất lượng dạy học phân môn luyện từ và câu lớp 2 ở trường Tiểu học Đông lộc.

- Nghiên cứu tầm quan trọng tổ chức trò chơi nhằm nâng cao chất lượng môn luyện từ và câu lớp 2 Trường Tiểu học Đông lộc .

- Thực trạng việc học phân môn luyện từ và câu lớp 2 ở trường TH Đông lộc

- Một số trò chơi nhằm nâng cao chất lượng môn luyện từ và câu lớp 2 Trường Tiểu học Đông lộc.

- Phương pháp nghiên cứu lý thuyết.

- phương pháp thực nghiệm.

- phương pháp điều tra khảo sát, thống kê.

- Phương pháp tổng kết rút kinh nghiệm.

B. PHẦN II: NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

A .Cơ sở lý luận:

Ở lớp 2 chương trình mới, môn từ ngữ - ngữ pháp được kết hợp thành một môn học mới đó là phân môn luyện từ và câu. Nó là một môn học giữ vị trí chủ đạo trong chương trình Tiếng Việt mới của lớp 2. Ngay từ đầu của hoạt động học tập ở trường, học sinh đã được làm quen với lí thuyết của từ và câu. Sau đó, kiến thức được mở rộng thêm và nâng cao dần để phục vụ cho nhu cầu ngày một tăng trong cuộc sống của các em cũng như trong lao động, học tập và giao tiếp.

Vai trò quan trọng đặc biệt trong hệ thống ngôn ngữ, là đơn vị trung tâm của ngôn ngữ. Chính vì vậy, dạy luyện từ và câu có vị trí rất quan trọng, không có một vốn từ đầy đủ thì không thể nắm được ngôn ngữ như một phương pháp giao tiếp. Việc dạy từ và câu ở giai đoạn đầu giúp học sinh nắm được tiếng mẹ đẻ, tạo điều kiện học tập và phát triển toàn diện. Khả năng giáo dục nhiều mặt của luyện từ và câu là rất to lớn. Nó có nhiều khả năng để phát triển ngôn ngữ, tư duy logic và các năng lực trí tuệ như trù

tượng hóa, khái quát hóa, phân tích tổng hợp... và các phẩm chất đạo đức như tính cẩn thận, cần cù. Ngoài ra, phân môn *Luyện từ và câu* còn có vai trò hướng dẫn và rèn cho học sinh kỹ năng nói, đọc, viết.

Luyện từ và câu là môn học nền tảng để học sinh học các môn học khác trong tất cả các cấp học sau, cũng như trong lao động và giao tiếp trong cuộc sống, bởi nó giúp học sinh có năng lực nói đúng. Từ đó, sử dụng Tiếng Việt văn hóa một cách thành thạo làm công cụ tư duy để học tập giao tiếp và lao động.

B: Thực trạng dạy và học.

Trong thực tế giảng dạy mà đặc biệt là qua những lần thao giảng ở trường của bản thân tôi nhận thấy: Các hình thức tổ chức hoạt động học tập trong giờ học LT&C còn đơn điệu, việc sử dụng hình thức trò chơi trong việc dạy LT&C chưa thực sự được chú trọng, sở dĩ có tình trạng trên là do bản thân cũng như một vài đồng chí giáo viên chưa thấy hết ý nghĩa, tác dụng của trò chơi trong giờ học LT&C.

Bên cạnh đó giáo viên không được tập huấn về thiết kế trò chơi, mặt khác trình độ giáo viên lại không đồng đều.

Đối với một số giáo viên trong giờ học cũng như ở một số tiết thao giảng có thiết kế trò chơi nhưng chưa được sử dụng thường xuyên mà chỉ mang tính chất đối phó.

Về phía học sinh, do địa bàn miền núi, kinh tế còn khó khăn học sinh đến trường gia đình chỉ phó mặc cho nhà trường. Số học sinh tự giác tích cực không nhiều nên từ đó dẫn đến chất lượng học tập của các em chưa cao.

Trò chơi trong giờ học tạo hứng thú cho các em, giúp các em yêu thích, say mê môn học nhưng nếu không được sử dụng thường xuyên thì thao tác của các em sẽ trở nên, lúng túng.

Từ nhu cầu thực tế đặt ra tôi nhận thấy việc thiết kế trò chơi góp phần đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng dạy học môn Tiếng Việt nói chung, môn LT&C nói riêng là rất cần thiết.

C. Nội dung các Giải pháp tiến hành

Giải pháp 1:

Phối hợp với cha mẹ học sinh, cán bộ thư viện nhà trường để xây dựng phong trào “Thi đọc truyện và thi kể truyện ” vào ngày đầu năm học.

- Giáo viên cần cho Phụ huynh học sinh biết được vai trò của “ đọc truyện tranh và mở góc thư viện xanh ” giúp đỡ họ trong việc mua truyện tranh để đọc thêm. Đối với học sinh có năng khiếu khi các em đọc và nhớ các mẫu truyện kể vào các buổi sinh hoạt lớp, giáo viên phải có sự quan tâm hằng ngày để nâng cao luyện từ và câu trong các mẫu truyện sẵn có mà các em vừa đọc và nghe.

Giải pháp 2:

Cần khắc sâu biểu tượng về luyện đọc các từ ngữ khó.

- Từ và câu là điều kiện đầu tiên để học sinh phát âm chuẩn, nhất là các từ địa phương thường dùng. Bên cạnh đó từ ngữ của giáo viên khi phát âm sẽ giúp học sinh nắm được âm ngữ chuẩn để các em viết đúng chính tả, cách phát âm, cách kết hợp với lưỡi môi .. trong một âm vần nhằm đảm bảo yêu cầu chuẩn, mạch lạc khi phát âm, đọc đúng chính tả.

- Để phát huy của giải pháp này, khi giới thiệu về bài học phần đọc mẫu, giáo viên cần tập cho các em có thói quen biết kết hợp nghe mẫu chuẩn, khi đọc mẫu bài học mới.

- Khi đọc mẫu, giáo viên cần đọc chậm - đúng qui tắc, khi đọc cần phân tích cho học sinh nắm. Khi có các từ ngữ khó, giáo viên cần tạo điều kiện để cho học sinh nghe phát âm chuẩn của giáo viên- đọc từng câu, từ.

Sau mỗi giờ tập đọc, kể truyện giáo viên cần chữa cách đọc và phát âm của học sinh, cách đọc của giáo viên lúc này cũng được coi là phát âm chuẩn

nhất, nhất là các âm từ địa phương thường phát âm sai nên giáo viên cần có ý thức phát âm chuẩn, đúng, rõ ràng.

Giải pháp 3:

Giúp học sinh củng cố, nhớ lại và nắm chắc Luyện từ và câu

Dạy phân môn luyện từ và câu ở trường tiểu học nói chung và ở lớp 2 nói riêng có nhiệm vụ cung cấp cho học sinh một số khái niệm từ và câu cơ bản, cung cấp cho các em một số kiến thức ban đầu cơ bản và cần thiết về từ, câu, các kiểu từ, các kiểu câu.... nhưng phải vừa sức đối với lứa tuổi các em.

Giải pháp 4:

Tác dụng của phân môn luyện từ và câu

Xuất phát từ nhiệm vụ của phân môn luyện từ và câu đã được trình bày ở trên, giúp học sinh phân biệt câu và từ, từ và tiếng, các kiểu câu đơn...trong đó biết dùng từ đặt câu, biết mở rộng vốn từ và giải nghĩa từ, biết dùng dấu câu phù hợp. Nó góp phần bổ sung kiến thức, rèn luyện tư duy và hình thành nhân cách cho học sinh (thông qua các kĩ năng các em dùng từ để đặt câu)

Giải pháp 5:

Lập mối quan hệ giữa âm và từ, cách đặt câu, thanh và dấu câu.

Qua phân môn luyện từ và câu các em nắm được từ và mở rộng vốn từ, giải nghĩa của từ và vế câu. Các em nắm được các kiểu câu, các dấu câu (dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than), biết cách sử dụng từ và câu phù hợp với ngữ cảnh và lời nói.

Giải pháp 6:

Cần phân loại dạy luyện từ và câu theo nhóm.

Dạy luyện từ và câu là khó vì học sinh nhiều khi còn chưa rõ và phân biệt chính xác các từ, câu nên cần giải thích cho học sinh hiểu được nội dung bài.

Ví dụ : Khi dạy bài : “ Từ ngữ về muông thú”

Sau khi dạy xong bài, phần củng cố giáo viên yêu cầu học sinh các nhóm tìm tên các con thú nguy hiểm và thú không nguy hiểm nếu lúc đó có học sinh nêu : Con rắn

Thực ra là sai vì rắn không phải là loài thú mà đó là loài bò sát.

- Đồ dùng trực quan ở trường còn ít chưa đáp ứng đủ cho các tiết học, giáo viên phải làm đồ dùng trực quan rất nhiều, vẽ tranh phù hợp với các tiết dạy để hướng dẫn học sinh nắm được bài. Ngoài ra còn sử dụng bảng phụ ghi ví dụ và các bài tập.

Ví dụ : Cũng với bài dạy trên ở tuần 23, khi dạy tôi phải đi sưu tầm các tranh ảnh các con vật như: lợn rừng, bò rừng, tê giác, chồn.... Sau đó phóng tranh to để học sinh nhìn rõ những đặc điểm của loài thú nguy hiểm và biết được vì sao nó nguy hiểm.

Giải pháp 7:

Quan tâm cách rèn luyện câu từ cho học sinh ở tất cả các môn còn lại như Toán có lời văn, Đạo đức, Tự nhiên xã hội...

- Cho các em đọc hiểu các bài ở nhà theo nội dung bài học Tiếng Việt (một đoạn văn ngắn) giáo viên thường xuyên kiểm tra, tuyên dương những học sinh biết đặt dấu câu khi kết thúc câu, khuyến khích học sinh tiến bộ, hỗ trợ, giúp đỡ học sinh còn sai sót.

Giải pháp 8:

Tạo sự thân thiện, gần gũi giữa thầy và trò.

- Để thực hiện được điều đó người giáo viên cần có đức tính kiên trì, tận tình. Sự nhiệt tâm chu đáo của giáo viên là yếu tố đảm bảo sự thành công